

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
адміністрування
Кафедра менеджменту та адміністрування

РОБОЧА ПРОГРАМА

Управління комунальною власністю місцевих рад

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

О.М.Руденко
(підпис) (прізвище та ініціали)

«24» січня 2025 р.

Розробник (-и): Косач І.А., д.е.н., проф.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування

Протокол від «24» січня 2025 р. № 2

Узгоджено з гарантом освітньої програми: _____
(підпис) О.С.Лаишук
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну

Тип дисципліни	вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	3 рік, 6 семестр ОПП «Публічне управління та адміністрування»,
Викладач (-і)	Косач Ірина Анатоліївна, д.е.н., проф.
Профайл викладача (-ів)	https://pumo.stu.cn.ua/member/kosach-iryna-anatoliyivna/
Контакти викладача	+380666542779 (irish_kos@stu.cn.ua)

1. Анотація курсу.

Дисципліна «Управління комунальною власністю» спрямована на ознайомлення здобувачів з теоретичними засадами управління комунальною власністю з позиції її специфіки та різноманітності форм власності; висвітлення питання генезису управління власністю; вивчення сутності та специфіки державної власності; дослідження теоретичних засад управління

власністю як об'єкта управління; дослідження методів управління як державною, так і комунальною власністю в умовах децентралізації і проблематики її еволюції. Дисципліна орієнтує на оволодіння системними знаннями з вітчизняної і міжнародної практики управління комунальною власністю, вироблення навиків розробляти і здійснювати ефективне використання комунальної власності, зокрема, в умовах реформування місцевого самоврядування та розвитку співробітництва територіальних громад

2. Мета та цілі курсу.

оволодіння системними знаннями з вітчизняної і міжнародної практики управління державною і комунальною власністю, вироблення навиків розробляти і здійснювати ефективне використання комунальної власності, в т.ч. в умовах 3 реформування місцевого самоврядування та розвитку співробітництва територіальних громад

3. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та фахові (ФК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ФК14. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва і розв'язання конфліктів

ПРН 3 Базові уявлення, що сприяють розвитку загальної культури і соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки і права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства,

ПРН 8. Уміння проектувати системи публічного управління на різних рівнях влади відповідно до тенденцій соціально-економічного розвитку та стандартів демократичного врядування.

4. Пререквізити. Передумовою вивчення дисципліни є базові знання з дисципліни «Теоретичні основи управління організацією», «Основи муніципального менеджменту».

5. Обсяг курсу. Зазначте загальну кількість кредитів, кількість занять та годин самостійної роботи.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Лабораторні заняття	14
Самостійна робота	60
Індивідуальне завдання – розрахункова графічна робота	
Всього кредитів – вказати кількість кредитів	4

лекційні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів тощо).

6. Тематика курсу.

Змістовний модуль 1. Територіальні громади в умовах децентралізації

Тема 1. Адміністративно-фінансова децентралізація Теоретичні гіпотези та світовий досвід реалізації адміністративно-фінансової децентралізації. Адміністративно-фінансова децентралізація в Україні: цілі реформи та результати, коригування. Ідентифікація ризиків децентралізації для функціонування та розвитку територіальних громад. Територіальна громада як суб'єкт регулювання територіального розвитку. Розвиток територіальних громад у контексті розбудови громадянського суспільства. Сутність поняття «власність», його співвідношення із суміжними категоріями. Економічний зміст управління власністю територіальної громади. Право господарського відання і право оперативного управління власністю територіальної громади.

Тема 2. Законодавче регулювання правового режиму власності територіальних громад Нормативно-правова база щодо управління власністю територіальних громад, її рівні: конституційний, законодавчий. Правове регламентування підстав набуття власності. Законодавче регулювання відносин власності у місцевому самоврядуванні. Сутність поняття «регуляторний акт», його основні ознаки. Зміст та основні етапи регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування. Процес підготовки проєктів регуляторних актів: планування діяльності з підготовки, аналіз регуляторного впливу, відстеження результативності його дії. Регуляторна діяльність як передумова ефективного управління активами територіальних громад. Об'єкти правовідносин у сфері управління власністю ТГ.

Органи публічної влади і територіальні громади у відносинах з управління власністю ТГ. Повноваження фондів, управлінь та відділів власності у ТГ.

Змістовний модуль 2. Формування та порядок обліку майна комунальної власності територіальних громад

Тема 3. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування. Муніципальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим. Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю. Право власності. Право господарського відання. Право оперативного управління об'єктами комунальної власності. Система місцевих фінансів. Місцеві бюджети, особливості їх прибуткової та видаткової частин. Місцеві податки і збори. Позабюджетні, валютні та інші цільові фонди. Комунальний кредит. Проблеми зростання матеріально-фінансової автономії місцевого самоврядування

Тема 4. Порядок передачі державного майна у комунальну власність територіальної громади Зміст, об'єкти та процедура передачі державного майна у комунальну власність територіальної громади. Порядок прийняття рішень про передачу об'єктів права державної власності у комунальну власність територіальної громади. Документальне оформлення передачі державного майна у комунальну власність територіальної громади. Порядок передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність територіальних громад.

Тема 5. Способи використання державної і комунальної власності. Приватизація. Оренда. Самостійне використання майна територіальною громадою. Спільне використання об'єктів комунальної власності. Безоплатна передача комунального майна. Застава комунального майна. Лізинг. Концесія. Продаж об'єктів великої приватизації. Продаж об'єктів малої приватизації. Порядок продажу об'єктів малої приватизації. Відомості, які має містити інформаційне повідомлення, що публікується органом приватизації в електронній торговій системі. Стадії укладення договору оренди.

Змістовний модуль 3. Організаційно-економічне забезпечення управління власністю територіальних громад

Тема 6. Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування. Роль Ради Європи в розробці міжнародних стандартів місцевого самоврядування. Європейська хартія місцевого самоврядування. Відтворення в Конституції та законодавстві України основних принципів Європейської хартії місцевого самоврядування. Всесвітня декларація місцевого самоврядування. Європейська типова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними общинами або органами влади. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу. Інші європейські стандарти місцевого самоврядування. Особливості впровадження європейських стандартів у законодавство України

Тема 7. Особливості управління комунальною власністю в умовах розвитку співробітництва територіальних громад Співробітництво територіальних громад. Суб'єкти співробітництва територіальних громад. Місцева ініціатива. Договір про співробітництво. Підготовка проекту договору про співробітництво. Громадське обговорення як важливий етап підготовки проекту ММС. Моніторинг співробітництва. Форми міжмуніципального співробітництва. Етапи утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій. Порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання.

7. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	<i>Активна участь в роботі впродовж семестру (виконання тематичних завдань, виконання індивідуальних практичних завдань) /залік - 60/40</i>
Вимоги до РГР, КР, КП тощо	<i>Оцінюється за 100-бальною шкалою</i>
Практичні (лабораторні) заняття	<i>Підготовка усних відповідей з лекційного матеріалу, відповідь на питання самостійного опрацювання, виконання практичних завдань</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>Наявність конспекту лекцій, активність протягом навчального семестру, мінімальна кількість балів 21.</i>

Поточний контроль – до 60 балів, в тому числі: практичні заняття – до 50 балів, підсумковий модульний контроль – до 10 балів.

Семестровий контроль у вигляді заліку проводиться під час сесії у вигляді тестування (максимум 40 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до оцінки за залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів за видами робіт	
	Усні відповіді, підготовленість до практичних занять	Повнота та своєчасність виконання завдань
Змістовний модуль 1.	0...5	0...10
Змістовний модуль 2.	0...5	0...15
Змістовний модуль 3.	0...5	0...10
Підсумкова поточна оцінка за семестр	15	35

Підсумковий модульний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовний модуль 1. Тестові завдання	0...3
Змістовний модуль 2. Тестові завдання	0...4
Змістовний модуль 3. Тестові завдання	0...3

Підсумкова семестрова оцінка

Види робіт	Кількість балів
Поточний контроль	0...50
Підсумковий модульний контроль	0...10
Залік	0...40
Разом	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)
----------------	-------------	--

		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу. Обов'язкова активна участь в обговоренні проблемних питань, участь у всіх видах контролю.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів, він не допускається до складання заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний залік складається з двома теоретичними та одним практичним питаннями.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять очно у відповідності до затвердженого розкладу, крім випадків карантину (коли заняття проводяться дистанційно через Інтернет), а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл. Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Максимальна оцінка за невчасно здані роботи оцінюється за рівнем E. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоечасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні лабораторних, контрольних та розрахунково-графічних робіт (КР/КП) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання

академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

Основна:

1. Конституція України (ст. 19), режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Цивільний кодекс України(ч. 1 ст. 8, п. 6 ч. 1 ст. 3), режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n1019>
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
4. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 р. № 634 «Про порядок підготовки пропозицій щодо удосконалення проектів регуляторних актів, які розробляються органами місцевого самоврядування»
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта», режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/308-2004-%D0%BF>
7. Борщ Г.А. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посібник / Г.А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф.Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович. – К., 2017. – 107 с. 8. Берданова О.В. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, І. В. Валентюк, А. Ф. Ткачук. – К., 2017. – 121 с. 9. Інструменти управління майном комунальної власності територіальної громади: посібник / Глобал Ком'юнітіз (Global Communities). – К., 2020. - 171 с. 10. Посібник

Додаткова

1. Борсук Н.Я. Організаційно-правове забезпечення управління комунальною власністю в Україні: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07. – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. – Державний науководослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України. – Київ, 2019. – 407с.
2. Місцевий економічний розвиток: посібник для викладача / Вакуленко В., Гринчук Н., Борщ Г., Васильєва Н., Рудницька Р., Проскурнін В., Оленківська Л. – К., 2018. - 103 с.
3. Навчальний посібник для депутатів місцевих рад об'єднаних територіальних громад. Видання друге /Дерун Т.М./ Асоціація міст України – К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. – 164 с.
4. Нова школа у нових громадах: посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. / Сейтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. — К., 2017. — 128 с.